

Da skolen sluttet

Det skulle være en liten skolefest ved halvårets slutt.

Småpikene hadde pyntet det store skoleværelset med et flagg på midtveggen og en krans, som slynget seg i festons. Frøken Lybæks stol, midt under det store flagget, pyntet med kranser og buketter av roser og bregner, lignet mest en trone av blomster. Det hadde vært mange funderinger om å sette stolen på et bord eller lignende, fordi frøken Lybæk burde sitte høyere enn alle de andre. Men planen ble oppgitt, siden de trodde at frøken Lybæk ikke ville like det.

I begynnelsen hadde det ikke vært snakk om at stolen til frøken Strøm skulle ha noen pynt, men så sa Else:

— Frøken Strøms stol ser så fattigslig ut, stakkar.

Så ble Jutta sendt ut på markene for å finne noe ormegress og blåklokker.

— Pent nok! sa Hervor.

Prosten i bygda og kapellanen var innbudt til å være tilstede ved avslutningen. Gamleprosten satt under det store flagget, så blid med sin sorte fløyelskalott på hodet, og kapellanen med stor skinnende forlovelsesring på ringfingeren, genert på den andre siden.

Det var riktig en høysommerdag. Alle vinduer sto åpne, alle sommerens tusen lyder slo inn utenfra. De mektige, gamle kastanjetrærnes kroner surret av liv, humlene brummet ut og inn, hvepsene surret kort og skarpt, myggen svirret og sang, og svalene fløy ut og inn under takskjegget. Nède fra hagens tette løvverk kom bokfinkens kvitrende toner. Og solen falt het og varm gjennom det tette løvhenget, sendte striper og flekker av skimrende lys på gressvollen utenfor vinduene.

Men inne i skolestuen var det skygge og svalt og forventningsfull stillhet. Elevene hadde grudd veldig for prosten. Kapellanen var de jo vant til, det var nokså merkelig syntes de alle.

Men siden han hadde forlovet seg hadde de tapt en stor del av sin interesse for ham.

— Pytt, han da, sa de alle sammen og blåste.

Det skulle egentlig ikke være noen eksamen, bare overhøring i enkelte fag.

Det hadde gått fint. Marena med sin bløte tunge hadde glimret i fransk, så selv prosten hadde sagt: Supert!

Else var blitt hørt i engelsk og hadde slett ikke gjort det dårlig.

Jutta hadde riktignok tullet seg bort i historien, men frøken Strøm dekket over det, så det ble ikke så rent galt som det hørtes ut til i begynnelsen. Frøken Strøm kunne sannelig være snill også. Jentene var glade de hadde pyntet hennes stol med blåkløkker allikevel.

Da Else trodde alt var vel over og satt der trygg og smilende, ba frøken Lybæk henne plutselig å deklamere et dikt av Ibsen. Det kom som en bombe over Elses ulykkelige hode. Hun stirret stivt på kartet over Sydamerika, torde ikke rikke sine øyne fra kartet før hun var ferdig, og satte seg blodrød og aldeles sønderknust.

— Gikk det elendig? hvisket hun til Anne Katrine.

— Godt gjort, sa prosten til Else og nikket.

Men nå begynte frøken Lybæk og tale fra sin blomstertrone, de lysende, spillende øynene så utovert dem alle sammen.

— Når dere tenker fremover, begynte frøken Lybæk, så synes dere nok alle at dere har nok av tid. Enkelte ganger, hvis den tanke overhodet faller deg inn, føler du det kanskje som om det må gjøres en unntagelse nettopp for deg, du som skal leve og alltid være ung, du som døden ikke kan komme til. Du som absolutt må være noe for deg selv. Og mange tenker: Hvorfor skal vi være så gjerrige på tiden, vi har jo en evighet foran oss her på jorden?

Slik tenker dere unge, bevisst eller ubevisst.

Men det går noen år, noen ganske få år, i begynnelsen er et år som en liten uendelighet — så begynner årene å løpe, så løper de fortere, så stormløper de —.

Og dere står og tenker: Men det skulle jeg jo lært, og det skulle jeg jo gjort. Å, at jeg ikke benyttet anledningen den gangen til å lære, at jeg ikke benyttet tiden.

Og før dere vet ordet av det er dere ikke lenger unge. Det er kommet nye unge til, som stor-

mer avsted som dere gjorde. Og dere blir gjer-
rige på årene, holder krampaktig på dem, dere
føler ikke lenger at det skal gjøres en unntagelse
med dere, som om dere ikke er livets lover
underlagt. Og dere raser med rivende fart det
store ukjente i møte. Hva er det så igjen av li-
vet, hva har vi tilbake, hvis vi ikke da har det
håp vi gledes ved, som det står i salmen.

Det var bare det jeg ville si: Tro ikke at dere
har en sånn mengde tid foran dere. Det har dere
aldeles ikke! Benytt tiden! Drøm den ikke bort,
eller fjas den ikke bort! Livet er ikke bare lek
og moro. Livet er arbeid.

Ta dette med dere: Dere har aldeles ikke noe
hav av tid å øse av, som dere nå alle tror.

Så skal dere ha takk for denne tiden. Jeg tak-
ker for den vennlighet og godhet dere har vist
meg.

Frøken Lybæk reiste seg og nikket til dem al-
le.

Det var blitt så høytidelig i det store, svale
værelset.

Else hadde ikke lyst til å gråte, det hadde hun

slett ikke, men det var alvor bak det lyse håret
og ferskenkinnene.

Å, hun skulle arbeide, det skulle hun, og så
flittig hun skulle være. Hun ville aldri mer gå
leksene over med harefot — ikke være vimset,
som mor alltid klaget over —.

Hun kunne ikke glemme frøken Lybæks ord:
Dere har slett ikke en sånn uendelighet av tid
foran dere. Ordene gjorde henne nesten litt
redd. Hun hadde altså et ansvar i livet.

Hun — Else Beck.

Hun stirret på frøken Lybæks grå hode. Så
tok hun sin egen tunge, lyse flette og så på den:

Grått hår får jeg visst aldri, tenkte Else.

Der gikk prosten rundt og trykket dem alle i
hånden, og kapellanen kom etter og gjorde det
samme. Han så ikke ut som han hadde lyst til
det, men som om det var noe som måtte gjøres.

— — —

Søren Busund måtte gjøre to vendinger til sta-
sjonen med koffertene, og alt var spenning og
forventning.

Alle sammen fikk hver sin store bukett bloms-

ter fra hagen, og så kom toget brusende og tok dem alle med.

Like nedenfor hagen på den gamle Demmen gård gikk toget forbi, og da hang jentene ut av kupevinduene, og viftet voldsomt og ropte:

— Farvel! Farvel!

For der nede mellom epletrærnes sto gamle Marcussen med sine altfor korte bukser og røkte på den lange pipen sin i solskinnet.

Da han så viftingen og hørte de unge stemmene, kom han til å tenke på tvillingene, og gamle Marcussen spyttet langt og tenkte:

— Det er riktig rart hvordan en kan lengte etter slike ugangsdyr også, går jeg ikke her og synes jeg hører tvillingene alle steder. Når de ropte og bar seg på sitt verste lignet de to hundehvalper som fór omkring og lekte seg.

Og gamle Marcussen sukket litt. Et ganske ordentlig sukk.

Så kom han til å huske på at han egentlig var gått så langt ned i hagen for å se om det store, gamle treet med løkeplene hadde meget frukt i år.

— Ja, sannelig, det så ikke verst ut — riktig

mange så det ut til å bli. Disse eplene var tvillingene gale etter, tenkte gamle Marcussen. Ja, i år får vi da ha dem i fred.

Men enda Marcussen fikk beholde alle sine løkepler den sommeren så var det virkelig som om han sukket på nytt.